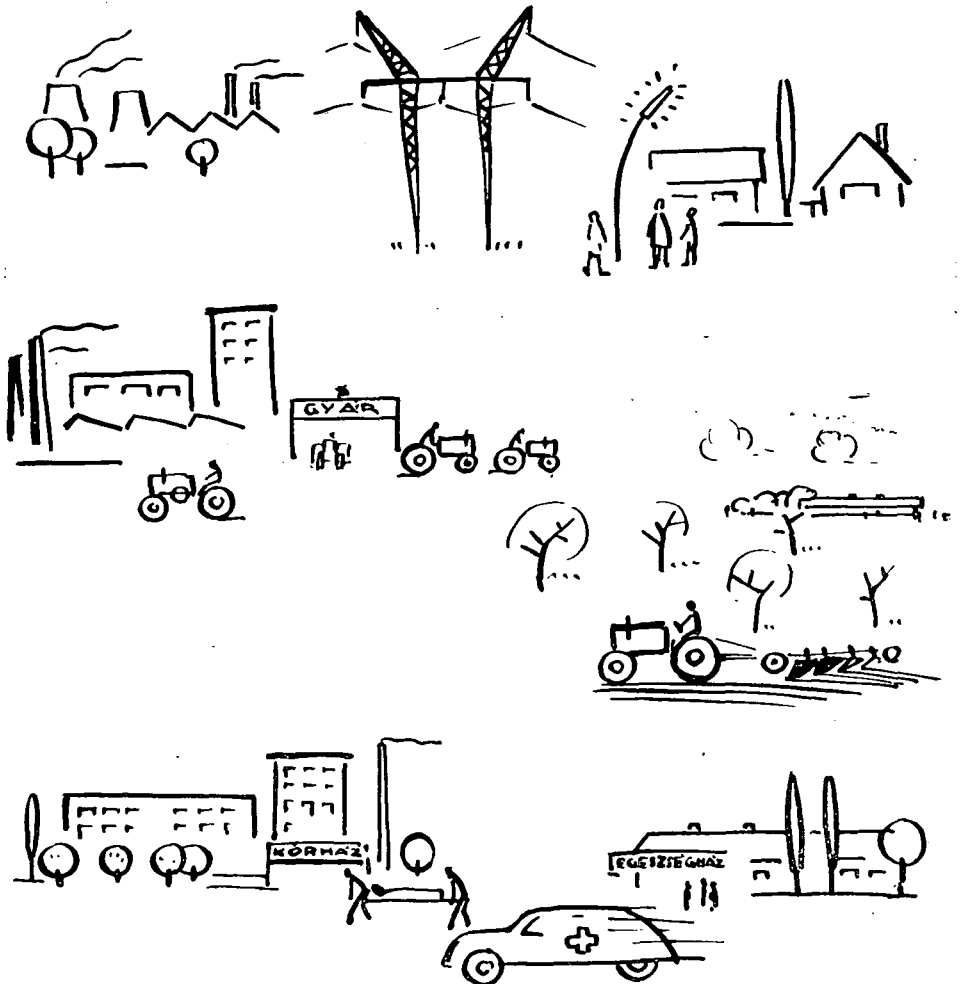

PATAJ MIHÁLY
intézeti tanár, Szeged

Hogyan rajzolunk a táblára?

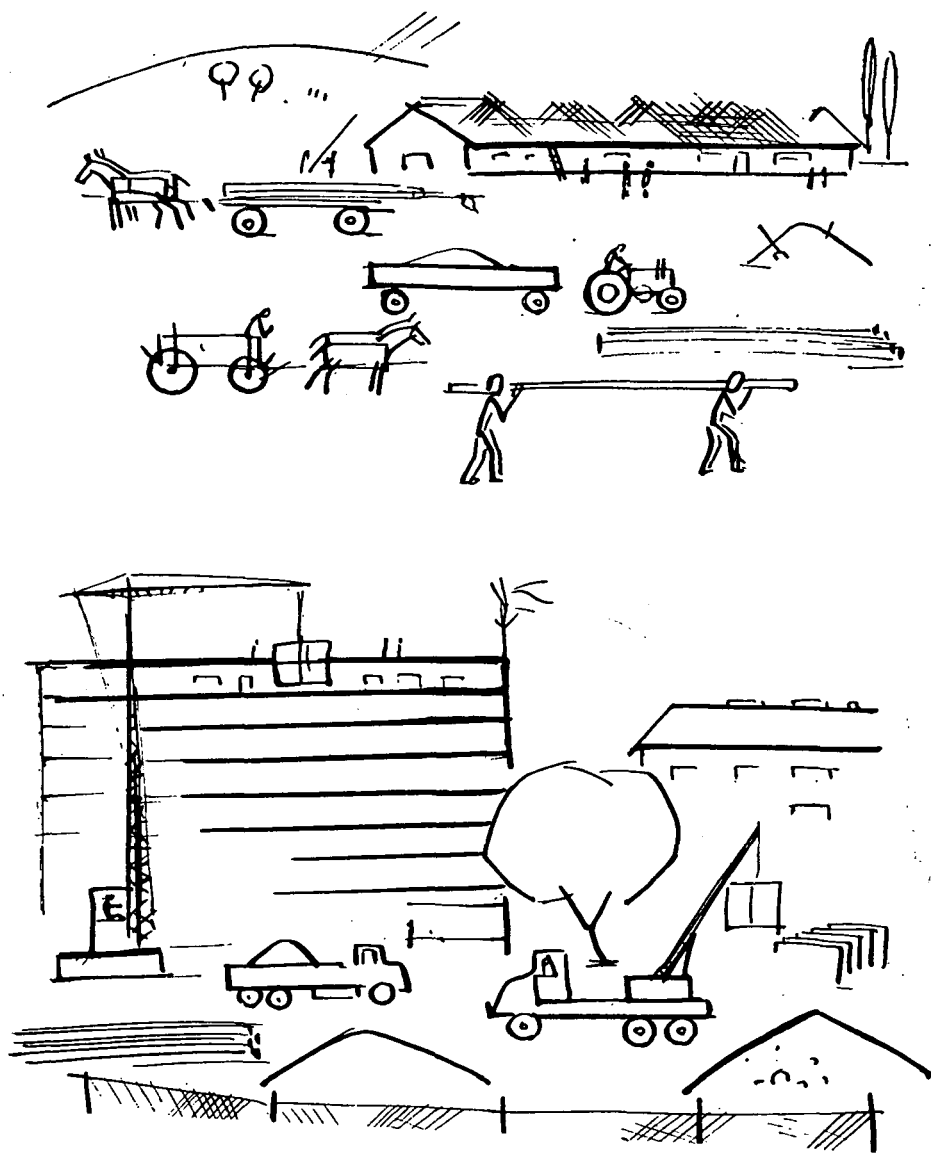
A falu és a város

A rajzi szemléltetés egyik alapvető előnye, hogy az ember különböző helyzetű ábrázolását könnyedén megoldja. A régebben és gyakran használt ún. krumpli, ill.

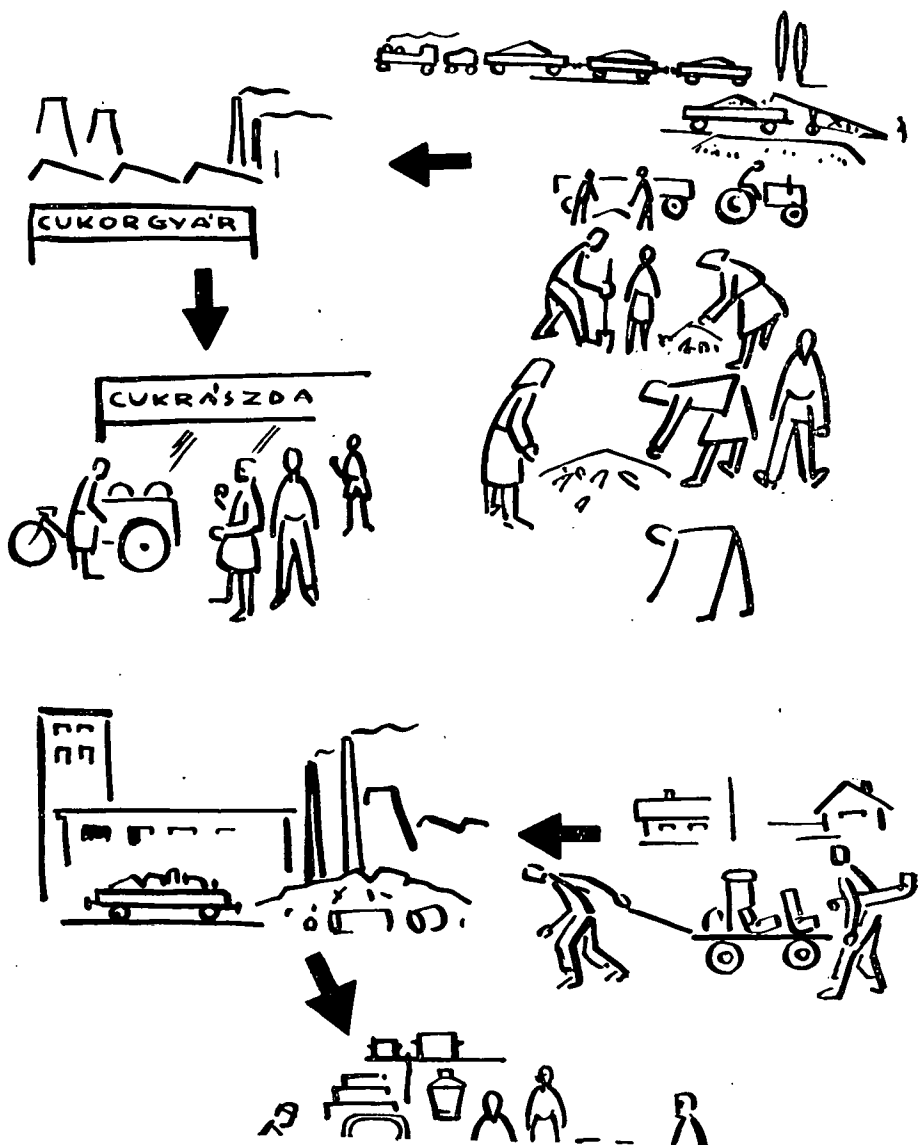
pálcika séma megfelelt egy-egy munkamozdulat sztatikai lerögzítésére, ma már egy lépéssel tovább mentünk. Egyre gyakrabban használjuk tanítóképzőinkben a naturálisabb, élethűbb sémát az emberábrázoláshoz. Ez a séma jól megfelelt az en face szem-

ben ábrázolásra, és a profil (oldal) mozdulatokra is bevált. Főleg az összetettebb jellegű feladatoknál, így pl. a falu és város új életformájának a szemléltetésénél, jól beilleszthető ez a séma a környezetbe.

Az új tantervet figyelembe véve az eddig használt sémajegyeket korszerű tartalommal tölthetjük meg pl. a falu és a város életformájának az összehasonlításánál. A város és a falu közti különbség szűnőfélben van. A mellékelt ábrák – melyek indítkul szolgálhatnak újabb szemléltetőképek készítéséhez – az új típusú falu és egy-

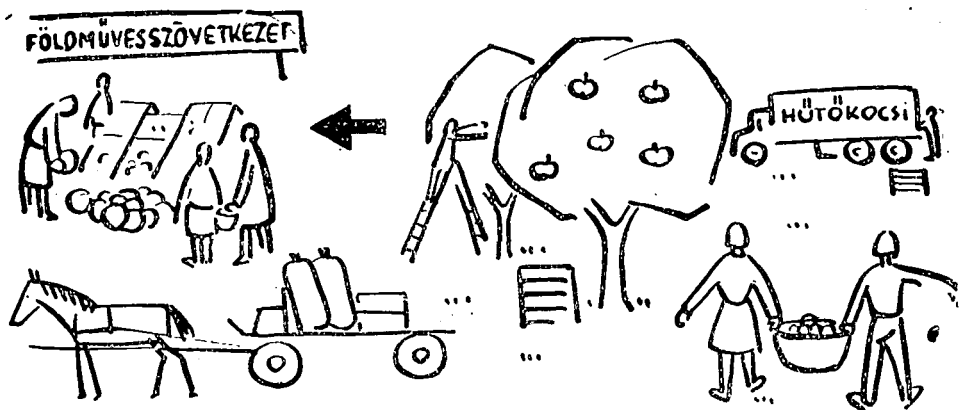
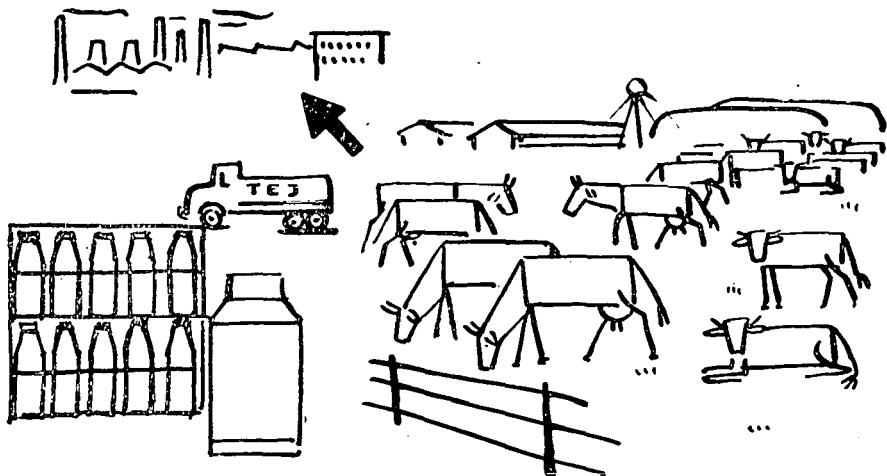
másrautaltságát fejezik ki. A kollektivizált falu, mint ipari és nyersanyagtermelő objektum a várostól ipari cikkeket és gépeket kap cserébe. E kettős képeket a nevelő fehér (csomagoló) papirostra színes krétával elkészítheti a tanítás előtti napon, vagy pedig a fekete táblára felvázolja a tanítás előtti szünetben. Ez utóbbi esetben a ház-

tető, a fal, az ablakok és az állatok a kréta lapjával egy mozdulattal meghúzhatók, így természetesen más lesz a rajz hatása is. Törekedünk arra, hogy a tér érzékeltetése a legegyszerűbb legyen. A reneszánsz perspektívát (pl. az egy- és kétirány pontos távlat) csak elkerülhetetlen esetben használjuk pl. a falu és a város utcájának hosszanti

bemutatásánál, vagy a szoba sarkának ábrázolásánál. Általában a szemléltetés során mindenféle rövidülést, mely a tárgyak karakterét, a megszokott képet megváltoztatja – mellőzni kell.

A távlat, a mélység megjelentetésével a képelemeket egymás fölé helyezjük olyképpen, hogy a távolabbi elemek közelebb és valamivel kisebb méretben kerüljenek.

a horizontozhoz, ezt is csak kivételes esetben jelöljük meg egy vonallal. A kép felső részét általában egy-egy épületrésszel, vagy más hosszanti sémaelemmel zárjuk le.

A mellékelt ábrák megfelelő alakítással felhasználhatók a környezetismeret tanításában, a fogalmazáshoz és olvasmánytárgyaláshoz – sőt még számtanórán is alkalmazhatók.